

Vergaderjaar 2022–2023

31 839

Jeugdzorg

Nr. 910

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID,
WELZIJN EN SPORT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 november 2022

N.a.v. de berichtgeving over misstanden in jeugddorp de Glind en een debat in uw Kamer verzocht u voorafgaand aan het wetgevingsoverleg Jeugd om een brief over het aflopen van de financiële tegemoetkoming voor slachtoffers die onder het onderzoek van commissie De Winter vallen (Handelingen II 2022/23, nr. 10, item 16). Ik beantwoord deze brief mede namens de Minister voor Rechtsbescherming. De regeling is een gezamenlijke regeling van beide ministeries.

Ik ben erg geschrokken van de berichten over misstanden in de jaren '80 en '90 in jeugddorp de Glind die naar boven zijn gekomen. Helaas sluiten ze aan bij de resultaten van onderzoek van commissie De Winter uit 2019. Deze misstanden hadden nooit mogen gebeuren. Ook alle betrokkenen die ik hierover spreek vinden dat.

Het allerbelangrijkste is nu dat slachtoffers een plek hebben om zich te melden, gehoord worden en de zorg krijgen die nodig is. De volgende mogelijkheden zijn beschikbaar:

- Slachtoffers kunnen terecht bij de telefoonlijn die Pluryn naar aanleiding van de berichten heeft opgezet.
- Slachtoffers uit de jaren '80 en '90 kunnen ook bellen of chatten met het Centraal Informatie en Expertisepunt (CIE) dat met subsidie van het Ministerie van VWS is opgezet om slachtoffers een luisterend oor te bieden en hen te helpen bij het zoeken naar hulp als zij daar behoefte aan hebben.
- Slachtoffers kunnen daarnaast bellen met Slachtofferhulp Nederland. Slachtofferhulp Nederland kan slachtoffers ook helpen met het doen van aangifte wanneer slachtoffers dat wensen en dit nog mogelijk is.

Ik vind het goed dat Pluryn heeft aangekondigd dat zij een archiefonderzoek laten doen. Daarnaast wil men door middel van focusgroepen, waarin ook oud-bewoners zitting krijgen, methodisch leren en ervaringen uitwisselen. Hoewel ik begrijp dat het leed hiermee niet verdwijnt of

vermindert, hoop ik dat slachtoffers hiermee wel het gevoel krijgen gehoord te worden en dat lering wordt getrokken om dit soort misstanden in de toekomst te voorkomen.

In de uitzending van «In het vizier van de Jager» op donderdag 13 oktober jl. werd eveneens gesproken over recentere meldingen. In de periode 2018 tot begin oktober 2022 ontving de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) acht signalen en vijf meldingen over zorgaanbieders uit de Glind. Vanwege de vertrouwelijkheid en ter bescherming van de privacy van de melders, kan de IGJ geen specifieke informatie verstrekken over deze meldingen. Ik weet alleen dat twee meldingen hiervan nog niet (volledig) zijn afgehandeld. Bij iedere melding bepaalt de IGJ welke vervolgstappen nodig zijn. Meldingen die de IGJ ontvangt over geweld, misbruik of grensoverschrijdend gedrag binnen een gezinshuis, worden altijd opgevolgd.

Naar aanleiding van het onderzoek van commissie De Winter over geweld in de jeugdzorg tussen 1945–2019 is een regeling opgesteld waarmee deze slachtoffers een financiële tegemoetkoming kunnen aanvragen van € 5.000. Deze regeling staat sinds 1 januari 2021 open en sluit conform afspraak op 31 december 2022. Uw kamer verzoekt om deze regeling langer open te houden gezien de recente mediaberichten.

Er is voorafgaande aan de regeling afgesproken dat het zou gaan om een tijdelijke regeling van 2 jaar, zodat slachtoffers voldoende tijd zouden hebben om een aanvraag in te dienen. Dergelijke tegemoetkomingsregelingen zijn altijd tijdelijk. Eerdere vergelijkbare regelingen hadden ook een looptijd van 2 jaar. De regelingen van commissie Samson en commissie Deetman zijn weliswaar als gevolg van een uitspraak van de rechter verlengd, maar dat was omdat er vraagtekens werden gesteld bij de bekendheid van de regeling aangezien er 2000 aanvragen werden gedaan. Dat is bij deze regeling – waarvoor inmiddels bijna 19.000 aanvragen zijn gedaan – niet het geval. Er is op verschillende websites melding gemaakt van deze regeling.¹ Ook op andere manieren, zoals een nieuwsbrief van het SKJ en via lotgenotenorganisaties, is aandacht voor het bestaan van deze regeling.

Op verschillende websites, zoals de website van het Schadefonds, van Slachtofferhulp Nederland, en het Centraal Informatie en Expertisepunt wordt expliciet gemeld dat de regeling op 31 december 2022 stopt. De Minister voor Rechtsbescherming en ik hechten er daarom aan, ook in het kader van heldere en eenduidige communicatie, om de regeling conform afspraak en alle eerdere communicatie af te laten lopen op 31 december 2022.

De berichtgeving over jeugddorp de Glind gaan met name over zaken in de jaren '80 en '90. De mij laatst bekende cijfers van Omroep Gelderland was dat het om ca. 60 meldingen gaat. Het Schadefonds Geweldsmisdrijven – dat de tijdelijke regeling geweld in de jeugdzorg uitvoert – heeft Omroep Gelderland laten weten dat er bij hen tot nu toe enkele tientallen meldingen zijn gedaan over de Glind. Deze cijfers komen redelijk overeen, en dus is het mijn hoop dat alle slachtoffers die zich hebben gemeld bij Omroep Gelderland ook een aanvraag hebben ingediend. Degenen dat nog niet gedaan hebben, kunnen dit de komende periode nog doen. Bovendien heeft de berichtgeving over Pluryn in de afgelopen periode mede tot gevolg dat er extra aandacht is voor de regeling – ook bij personen die er nog niet van op de hoogte waren.

¹ De websites van het Schadefonds Geweldsmisdrijven, Slachtofferhulp Nederland, de rijksoverheid.nl en het CIE.

Na afloop van de regeling blijven de mogelijkheden voor hulp aan slachtoffers bestaan bij Slachtofferhulp Nederland, verschillende lotgenotenorganisaties, en reguliere hulpverleningstrajecten. Wanneer jongeren in de huidige jeugdzorg te maken hebben met misstanden kunnen zij verschillende stappen ondernemen. Zij kunnen zich (anoniem als zij dat wensen) melden bij het Landelijk Meldpunt Zorg, een onderdeel van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Het meldpunt geeft advies bij klachten over de kwaliteit van (zorg of) jeugdhulp. Zij kunnen ook terecht bij de onafhankelijke vertrouwenspersoon in de jeugdzorg, het Advies en Klachtenbureau jeugdzorg (AKJ). Het AKJ heeft in 2022 extra geld gekregen voor specifieke aandachtspunten die uit het onderzoek van commissie De Winter naar voren kwamen, zoals voorlichting bij jongerenraden en het beter bespreekbaar maken van geweld in de jeugdzorg. Ook kan het AKJ een jongere ondersteunen bij het doen van aangifte als de jongeren dat wenst. Een slachtoffer kan ook een klacht indienen tegen de instelling waar het geweld zich heeft voorgedaan via de klachtencommissie. Wordt de klacht niet naar tevredenheid afgehandeld, dan kan de klager zich wenden tot de Nationale ombudsman of de Kinderombudsman. Een slachtoffer kan ook een tuchtklacht indienen tegen een professional of de instelling via de (civiele) rechter aanspreken en een schadevergoeding krijgen.

Tot slot willen de Minister voor Rechtsbescherming en ik onze waardering uitspreken voor het Schadefonds Geweldsmisdrijven. We zijn hen erkentelijk voor het werk wat zij de afgelopen periode hebben gedaan over zo'n precair onderwerp. Zij boden aan heel veel slachtoffers een luisterend oor voor het leed dat hen is aangedaan. Het Schadefonds Geweldsmisdrijven zal vermoedelijk ook een deel van 2023 nog druk bezig zijn om de binnengekomen aanvragen zorgvuldig en kwalitatief goed te beoordelen.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M. van Ooijen